ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Bisaya
bolyum LVI Ihap 7
Abril 7, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Makigbisog aron ilingkawas ang Pilipinas sa kontrol militar sa US

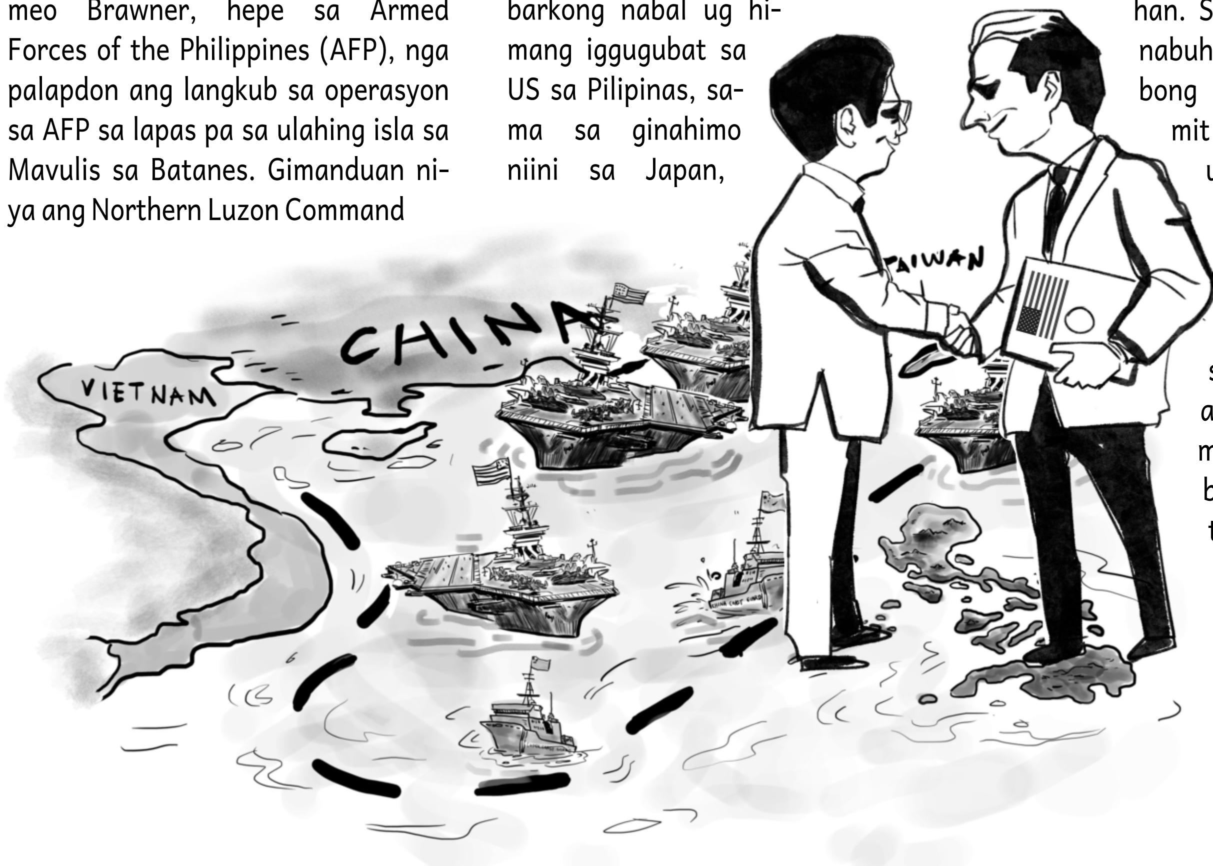
Labaw nga gipagrabe karon sa imperyalismong US ang imperyalistang panagbangi sa tibuok kalibutan. Gideklara bag-o lang sa imperyalistang gubyerno sa US ang gitawag niini og "deterrence strategy" o "estratehiya sa pagpakgang" sa "agresyon sa China" sa South China Sea, aron kuno "kab-oton ang kalinaw pinaagi sa kusog" ug "likayan ang gubat."

Gideklara kini ni Defense Sec. Pete Hegseth sa US dihang mibisita siya sa Pilipinas niadtong ulahing semana sa Marso. Dili mapugngan ang pagkiwakiw sa igog ni Marcos ug sa mga itoy nga upisyal sa pagpanguna ni Defense Sec. Gilbert Teodoro, nga nagtanyag sa US nga gamiton ang nasud alang sa estratehiya niini. Kini human silang gisaaran nga ipadayon ang planong paghatag og $500 milyong ayudang militar.

Human sa pipila ka adlaw, sa mando sa US, gianunsyo ni Gen. Romeo Brawner, hepe sa Armed Forces of the Philippines (AFP), nga palapdon ang langkub sa operasyon sa AFP sa lapas pa sa ulahing isla sa Mavulis sa Batanes. Gimanduan niya ang Northern Luzon Command nga mangandam kung adunay "paglpanulong sa Taiwan." Ang tinuod, gusto sa US nga ipwesto didto ang mas daghang sundalong Pilipino aron magsilbing alalay sa mga tropang Amerikano nga planong ipwesto duul sa Taiwan.

Kinahanglang kusganong isalikway ug batukan sa katawhang Pilipino ang pagpagamit sa rehimeng Marcos sa estratehiya sa imperyalismong US ug pagguyod sa Pilipinas sa mga operasyong militar sa US. Wala kini laing iresulta gawas sa pagdeploy sa nagkadaghang tropa, barkong nabal ug himang iggugubat sa US sa Pilipinas, sama sa ginahimo niini sa Japan, South Korea ug uban pa. Nakapukos kini sa pagpakusog sa pagpangandam ug pagpanghulhog sa US og gubat sa Asia-Pacific, subay sa estratehikong laraw niining "pugngan" ang pagkusog sa gahum sa karibal niining China.

Ang pagduso sa US ng estratehiya niini nagayatak sa kaugalingnan sa Pilipinas. Ginagapos niini ang Pilipinas sa mga plano sa US ug gihikawan ang nasud sa kapasidad nga maghimo og kaugalingong paghukum sa mga isyung panggawas. Sa pagpabor ni Marcos sa mga planong militar sa US, iyang gisirad-an ang lain-laing posibleng dalan, ilabina ang malinawon ug diplomatikong dalan, sa pag-atubang sa China aron sulbaron ang mga panagbangi alang sa mutwal nga kaayuhan. Sa kaalautan sa kinabuhi sa gatusan ka libong Pilipino, nagpagamit karon si Marcos ug ang AFP sa US sa plano niining painiton ang sitwasyon sa Taiwan sa pagsulay nga hagiton ang China nga maghimo og agresibong lakang militar.

Gipasagdan ni Marcos nga labawng pahugton sa US ang kontrol sa AFP pinaagi sa joint trainings aron moabag sa mga tropang

Amerikano ug magsalig na lang sa mga suplay gikan sa militar sa US. Ginapagawas nilang "kaabag" sila sa AFP, bisan og ang kamatuuran, ginagamit lamang sa US ang AFP isip mga pyesa sa estratehiya niining ipahamtang ang hegemonya o gahum sa Asia.

Ang "estratehiya sa pagpakgang" sa US takuban lamang aron hatagag rason ang pagdeploy og mga tropang militar niini sa lain-lain bahin sa kalibutan. Imbes nga pugngan, labaw lamang niining ginataas ang posibilidad nga moulbo ang gubat. Ginapakita sa kasaysayan nga ang pipila ka tuig nga agresibong pagdeploy sa US sa mga pwersang militar ug mga himang iggugubat sa sidlakang bahin sa Ukraine, sa ngalan sa pagpakgang sa ekspansyunismo sa Russia, misangpot sa gubat niadtong 2022.

Labaw lamang niining ginatukmod ang kumpetisyon sa armas, kung asa nagkadakung rekurso sa publiko ang giusik-usikan sa pagpalambo ug produksyon sa mga armas, imbes nga igahin sa mga gikinahanglang katilingbanong serbisyo.

Ang palisiyang "pagpakgang" sa US nagsubay sa ginatawag niining Indo-Pacific Strategy aron palibutan ang China pinaagi sa pagdeploy og pwersang militar, partikular na sa mga kadagatan sa sidlakang bahin niini. Ang ingon niining estratehiya labaw lamang mosangpot sa nagkagrabeng tensyong militar sa South China Sea ug sa laing bahin sa rehiyon, dungan sa paningkamot sa China nga tugbangan ang mga aksyon sa US pinaagi sa pagdeplot sa kaugalingon niining mga pwersang nabal ug pangkadagatan. Midaku ang posibilidad sa sayop nga kalkulasyon nga mamahimong mosangpot sa pag-ulbo sa gubat.

Ginagamit sa US ang Pilipinas isip usa ka dakung base militar alang sa *forward-deployment* o abanteng pagpwesto sa mga opensibong armas. Niadtong milabayng tuig, gipwesto sa US ang Typhon missile system sa amihanang Luzon. Wala nasayod ang publiko nga gibalhin kini sa laing lokasyon, ug gikabalak-ang anaa sa usa ka isla sa Batanes. Sa umalabot nga Balikatan war exercises, nga nakatakdang salmutan sa mokabat 10,000 ka tropang Amerikano, planong ipwesto sa US ang NMESIS (Navy Marine Expeditionary Ship Interdiction System), usa ka kontra-barkong *missile system*, nga kayang magpalupad og misayl sa gilay-ong 185 kilometro. Plano usab nga dalhon ug gamiton sa US Navy sa Pilipinas ang mga "unmanned surface vehicle."

Kung toohan ang mga pamahayag ni Hegseth, nakatakdang pakusgon sa US ilalum sa gubyernong Trump ang pukos niini sa Asia, lakip sa Middle East, ug ibalhin dinhi ang nagkadaghang pwersa gikan sa Europe. Usa kini sa hinungdan kung nganong gusto nang tapuson ni Trump ang gubat sa Ukraine aron dili na kini mahikot didto.

Atubangan sa maong sitwasyon, kinahanglang hugot nga maghiusa ang katawhang Pilipino ug kusganong ipabati ang patriyotikong singgit aron molingkawas gikan sa kontrol militar sa US. Ang maong kontrol militar anaa sa porma sa presensya sa liboan ka mga tropang Amerikano sa mga base militar niini sa Pilipinas, paggamit sa nasud alang sa paglunsad og sunud-sunod ug walay gintang nga mga pagbansay sa gubat, pagpwesto og mga himang iggugubat sa mga EDCA *site*, paghatag og ayudang militar sa kampanya sa pagpamomba ug pagpangistraping sa AFP batok sa BHB ug sa masang mag-uuma, ug pagdikta sa "AFP modernization" nga nag-obliga sa AFP nga sa US lamang mopalit og mga hinagiban, hinungdan nga labaw kining nakahikot ug nakasandig sa US.

Kinahanglang kusganong magprotesta ang katawhang Pilipino batok sa planong Balikatan war games, nga labawng mag-among sa nasud sa imperyalistang panagbangi tali sa US ug China. Kinahanglang ipanghingusog ang pangayo alang sa demilitarisasyon sa South China Sea, ug ang pagresolba sa mga bangi sa kadagatan pinaagi sa malinawong dayalogo. Kinahanglang mobarog ang katawhan alang sa hinanali nga paghawa sa mga base militar, pagpalayas sa tanang tropang Amerikano, pagbasura sa Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA) ug tanang dili patas nga tratadong militar, ug pagtapos sa ayudang militar sa mapanumpuon ug pasistang rehimeng Marcos. AB

ANG Bayan

Bolyum LVI Ihap 7 | Abril 7, 2025

Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.

Unod

Editoryal: Makigbisog aron malingkawas ang Pilipinas sa kontrol militar sa US 1
Ika-56 anibersaryo sa BHB, gisaulog 3
NMESIS, gamit-militar sa US, idum-ok sa Pilipinas 3
Doktor sa hukbong bayan 4
NTF-Elcac, gimakmak sa KM 4
4 ka taktikal nga opensiba sa BHB-Masbate 4
Pagpangilog og yuta sa Central Luzon 5
Hustisya alang sa mga biktima ni Duterte 6
Sa mubong pagkasulti 7
Pakigbisog sa mga magtutudlo 8
Mga Mindoreño, misukol alang sa katungod 8
Mag-uuma, gidagit sa militar sa Masbate 9
Kasabutang GRP-MILF, giyatakan sa rehimen 9
Mga protesta 10
"Hands off!" 10
Presidente sa South Korea, napalagpot 10

Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas

ang.bayan@cpp.ph

Ika-56 nga anibersaryo sa BHB, gisaulog sa mga syudad ug sentrong lungsod

Naglunsad og lain-laing mga aktibidad ang mga organisasyon nga kabahin sa National Democratic Front (NDF) sa mga syudad ug sentrong lungsod isip pagsaulog sa ika-56 nga anibersaryo sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) niadtong Marso 29. Gihatagan nila og pagdayeg ang mga Pulang manggugubat ug kumander sa BHB tungod sa ilang dili matay-og nga rebolusyonaryong diwa sa pagpadayon sa armadong pakigbisog sa kabukiran.

Sa Maynila, nag-organisa og raling pinakilab ang kapin 60 ka myembro sa Kabataang Makabayan (KM) sa Earnshaw Avenue, Sampaloc niadtong Marso 31. Bitbit sa mga myembro sa KM ang mga litrato nila Kaubang Jose Maria Sison, Kaubang Benito Tiamzon ug Kaubang Wilma Austria-Tiamzon. Giparangalan nila ang tulo, ug daghan pang uban, nga nagbuhis sa ilang kinabuhi ug naghalad og panahon alang sa pagpaasdang sa rebolusyong Pilipino.

Niadtong Marso 30, usa ka martsa ang gipahigayon sa KM, Liga ng Agham para sa Bayan, Katipunan ng mga Gurong Makabayan, Revolutionary Organization of Lumads, Cordillera People's Democratic Front, ug Katipunan ng mga Samahang Manggagawa sulod sa University of the Philippines-Diliman sa Quezon City.

Aduna usay mubo nga programa ang KM-Kira Mindoro sulod sa Polytechnic University of the Philippines (PUP)-Manila niadtong Marso 29. Bitbit nila ang usa ka dakung balatengga, ug mga bandira sa Partido, BHB ug sa NDF nga ilang gisab-it sa ika-upat ug ika-lima nga andana sa bilding sa kampus human sa programa.

Daghan usab nga operasyon-dikit ug operasyon-pinta ang gilunsad sa mga rebolusyonaryong organisasyon alang sa anibersaryo. Nakita ang mga pinta, poster, istiker ug uban pang obra sa KM sa PUP-Manila, De La Salle University-Manila, College of Saint Benilde ug Rizal Avenue sa Maynila.

Nagpinta usab ug nagsab-it og mga poster ang Christians for National Liberation sa kalsada sa Aurora Boulevard Extension sa Quezon City. Gipahigayon usab sa KM-SMR ang pag-*post* og mga pamahayag ug istiker sa mga unibersidad sa rehiyon sa Davao, balwarte sa mga Duterte.

Nagpagawas usab og pamahayag ang lain-laing rehiyonal nga balangay sa NDF ug mga organisasyon ilalum niini aron saulugon ang anibersaryo sa BHB. Ingonman, nagpadala og mga pagtimbaya sa anibersaryo ang pipila ka internasyunal nga mga partido ug organisasyon lakip ang Friends of the Filipino People in Struggle, Cairde na Filipínigh Committee sa Anti-Imperialist Action Ireland ug Communist Party of Australia (Marxist-Leninist). AB

NMESIS, gamit-militar sa US, idum-ok sa Pilipinas

GISUGAT OG PROTESTA sa mga progresibong grupo ang pagbisita sa Pilipinas sa bag-ong kalihim sa depensa sa US nga si Peter Hegseth niadtong Marso 28. Anaa sa nasud si Hegseth hangtud niadtong Marso 29, aron tigumon ang mga upisyal sa depensa ug militar sa Pilipinas aron iduso ang adyenda sa gubat sa US sa Pilipinas ug sa Asia.

Usa sa adyenda ni Hegseth ang pagtipun-og sa mga gamit-militar sa US sa nasud, subay sa ekstratehikong laraw niining liyukan ang China gamit ang *first-island chain*. Human ipwesto ang Typhon Missile System sa amihanang Pilipinas, plano usab sa US nga ipwesto sa nasud ang NMESIS (Navy Marine Expeditionary Ship Interdiction System).

Ang NMESIS usa ka sistema sa misayl nga *anti-ship* o mobungkag sa barko. Gikarga kini sa usa ka *unmanned ground vehicle* (dakung trak) nga ginatawag og ROGUE Fires Carrier ug may kargang Naval Strike Missile (NSM). Ang mga NSM mga misayl nga pwedeng molupad og hangtud 185 kilometro nga mga "stealth feature" aron dili kini madiskubre. Ang maong sistema ginagamit sa US Marine Corps alang sa nilagyo nga mga atake batok sa mga barko gikan sa yuta.

Kadungan sa NMESIS, magdeploy ang US og mga *unmanned surface vessel* nga pagagamiton niini sa South China Sea. Sagad gagmay ug *portable* ang maong mga pangdagat nga "drone" ug nakadisenyo alang sa dautang panahon sa kadagatan ug piot nga agianan sa tubig. Kargado kini sa mga sensor, kamera, sistemang ISR ug sonar. Mamahimo kining direkta o dili direktang kontrolon sa tao. Ginagamit kini alang sa pagpaniktik, sarbeylans, rekorida ug pagdirehe sa trapik sa dagat.

Ang maong mga gamit pagakontrolon sa gitukod nga Littoral Rotational Force-Luzon sa 3rd Marine Littoral Regiment sa US. Sama sa mga naunang "rotational force," mamahimong permanente ang presensya niini sa kadagatan ug mga baybay sa Pilipinas, sukwahi sa reaksyunaryong konstitusyon nga nagabawal sa presensya sa mga langyawng tropa. "Ipa-ila-ila" ang maong permanenteng pwersang sa umalabot nga Balikatan 2025, kung asa manguna kini sa pagahimuong "full battle test" kung asa pagagamiton sa US ang Pilipinas isip lunsaranan niini sa gubat batok sa China.

Koresponsal

Isip doktor sa hukbong bayan

Sulod sa Bagong Hukbong Bayan (BHB), nagkalain-lain ang mga propesyon nga natun-an sa mga Pulang manggugubat. Sa pagpaasdang sa gubat, nagsilbi usab silang mga titser, abugado, artista, mang-aawit, nars o doktor ug uban pang mga trabaho, tanan alang sa interes sa masang dinaugdaug.

Kini ang natun-an ni Kasamang Sey, usa ka batan-ong manggugubat nga kasamtangang nagalihok sa rehiyon sa Bicol. Sukad pagkabata, pangandoy na niyang mahimong doktor apan sayod siya nga dili kaya sa iyang mga ginikanan nga pag-eskwelahon siya sa medisina.

"Sarang ba ang duha ka ektaryang yuta sa lima ka managsuon nga sa kalisud sa kinabuhi ug halos walay madawdaw?" matud niya. Sayod si Ka Sey nga "milyones" ang gikinahanglan aron makatungha ug makagradwar sa burges nga eskwelahan. Literal nga "nakatungtong" ra siya sa kolehiyo tungod kay dili makaya sa iyang gamay nga sweldo isip "working student" ang mga gasto sa eskwelahan.

Dili na bag-o kang Ka Sey ang rebolusyonaryong kalihukan. Aktibong mga myembro sa Partido sa lokalidad ang iyang mga ginikanan. Nagdaku siya nga kanunay nilang nahimamat ang mga kauban.

"Naagni" siya sa BHB, hinungdan sa iyang pagsampa sa hukbong bayan. "Lahi gyud ang dating sa NPA sa akoa. Sa matag higayon nga moadto ko sa ila ug kung mobalik na ko sa balay, murag naay kulang sa akoa," matud niya. "Murag *love at first sight*."

Sulod sa hukbo, hinay-hinay niyang napalalum ang iyang pagsabot sa mga butang-butang. Kauban ang sama niyang manggugubat, gitunan niya ang katilingban ug rebolusyon, ug nangahas nga ipraktika ang mga natun-an.

"Apan ang pinaka-eksayting, dinhi pwede diay nako ipadayon ang akong pangandoy—ang mahimong doktor!" ingon ni Ka Sey.

Bag-o lang, migradwar siya, kauban ang 11 pa gikan sa lain-laing yunit sa BHB-Bicol, sa pagbansay medikal nga gipahigayon sa usa ka natarang gerilya sa Norben Gruta Command. Daku kini nga kalampusan sa pagpadayon sa rebolusyonaryong buluhaton. Giandam niini ang mga Pulang manggugubat aron maghatag og libreng serbisyong medikal sa masang mag-uuma.

Sa iyang paggradwar, nahimong hingpit nga kombat medik si Ka Sey.

NTF-Elcac, gimakmak sa rebolusyonaryong kabatan-onan

GIMAKMAK SA REBOLUSYONARYONG kabatan-onan ang bag-ohay nga pamahayag sa pasistang National Task Force-Elcac kalabot sa serye sa mga aktibidad nga gihimo sa KM sa Metro Manila, ilabina sa mga unibersidad, aron saulugon ang ika-56 nga anibersaryo sa Bagong Hukbong Bayan.

Ginatarget karon sa ahensya ang mga institusyong pang-edukasyon ilalum sa pagpanalipud sa akademikong kagawasan.

Matud ni Ka Maria Laya Guerrero, nasudnong tigpamaba sa KM, dili magtunhay ang akademikong kagawasan kung ginapig-ot ang mga pagtuon ug diskusyon sulod sa unibersidad ug dayag nga pagpanumpo sa mga estudyante, organisasyon ug mga administrador ang tuyo sa NTF-Elcac nga "imbestigahan" ang mga unibersidad. Sama sa nangagi, sigurado nga targeton sa ahensya ang mga ligal nga organisasyong masa ug institusyon.

4 ka taktikal nga opensiba, gilunsad sa BHB-Masbate

GIKUMBINANG OPERASYONG haras, demolisyon ug punitibo ang gihimo sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Masbate (Jose Rapsing Command) sulod sa siyam ka adlaw aron ig-on ang giusang pwersa sa militar, pulis ug mga CAFGU.

Niadtong Marso 24, gipabusikaran sa mga Pulang manggugubat ang detatsment sa CAFGU sa Barangay Manlut-od, Placer. Duha ang namatay ug duha ang nasamdan sa mga pasista.

Niadtong Marso 22, usa ka operasyong haras ang gipahigayon sa Pulang hukbo sa usa sa mga hedkwarters sa militar sa Barangay Estampar, Cataingan. Gipabuthan usab sa mga Pulang manggugubat ang tropa sa militar nga nagpahulay sa Barangay San Vicente, Dimasalang niadtong Marso 15.

Niadtong Marso 17, giparalisa sa BHB-Masbate ang usa ka *mixer truck* sa Barangay Santa Cruz, Placer nga gipanag-iya sa usa ka kumpanya sa konstruksyon tungod sa paglapas sa mga lagda sa rebolusyonaryong kalihukan.

Sa Bukidnon, gipahamtangan og sangsyon sa BHB ang usa ka negosyanteng mangingilog og yuta sa Barangay Siloo, Malitbog niadtong Abril 5. Gisunog sa Pulang hukbo ang usa ka bilding ug makina nga gigamit sa pagproseso sa balanghoy nga gibanabanang nagkantidad og ₱3 milyon. Nakumpiska usab sa hukbo ang usa ka pusil ug duha ka radyo.

Aktibong depensa. Sa Camarines Sur, duha ka beses nga nakadepensa ang BHB-West Camarines Sur (Norben Gruta Command) sa pag-atake sa mga sundalo sa 81st IB ug 16th IB niadtong Pebrero 23 ug 24 sa Ragay. Dili moubos sa 11 ka sundalo ang napatay ug pito ang nasamdan. Namartir ang Pulang manggugubat nga si Angelo "Ka Kim" San Diego.

Sa Negros Occidental, nakadepensa usab ang yunit sa BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) batok sa pag-atake sa 79th IB niadtong Marso 18 sa Barangay General Luna, Toboso. Tulo ka sundalo ang gi-report sa 79th IB nga nasamdan sa panagsangka apan gibanabana nga mas daghan pa ang kaswalti.

Pagpangilog ug kumbersyon sa yuta, gibatukan sa mga mag-uuma sa Central Luzon

Niadtong Marso 24-28, nagtukod og kampuhan isip protesta ang mga mag-uuma gikan sa Central Luzon atubangan sa Department of Agrarian Reform sa Quezon City aron ipadayag ang ilang kusog nga pagsupak sa malukpanong kumbersyon ug pagpangilog sa yuta ug pasismo sa estado sa rehiyon. Sulod sa lima ka adlaw, gipangunahan sa Kilusang Magbubukid ng Pilipinas (KMP) ang mga programa ug diskusyon, duyog sa ilang mga tagasuporta gikan sa lain-laing demokratikong sektor. Gitapos ang kampuhan pinaagi sa pagsalmot sa protesta sa Liwasang Bonifacio aron panubagon si Rodrigo Duterte sa iyang mga krimen batok sa katawhan. Sa katapusang gabii sa kampuhan, nag-ugbok sila og mga kandila alang sa mga biktima sa dili moubos sa 22 ka masaker sa han-ay sa mga mag-uuma sa rehimeng Duterte, uban sa mga biktima niini sa mini nga "gubat kontra-droga."

Gitawag nga "Kamalig ng Bigas" sa Pilipinas ang Central Luzon tungod sa taas nga produksyon niini sa bugas (20% sa tibuok nasud). Kini ang adunay labing lapad nga lugar alang sa produksyon sa humay (705,078 ektarya) ug adunay labing taas nga ani nga 5.13 metriko tonelada kada ektarya.

Sa milabayng mga dekada, libulibong ektarya sa mga humayan ang gikumbert alang sa residensyal, komersyal ug industriyal nga kapuslanan. Gipuno usab ang rehiyon sa mga proyekto sa imprastruktura, kadaghanan mga lapad nga kalsada, nga nagresulta sa pagpahawa sa mga mag-uuma ug paguba sa yutang agrikultural. Sumala sa datos sa estado, nakibhangan og hangtud 29% ang langkub nga erya sa mga umahan sa rehiyon sa tunga-tunga sa 1991 ug 2012, sa tantos nga halos 9,000 ektarya kada tuig. Gikan 2012 hangtud 2022, dugang pang 82,269 ektaryang umahan ang nawala, katugbang sa 18.44% sa kinatibuk-ang yutang agrikultural sa rehiyon.

Sumala sa KMP, ginatrato sa gubyerno ang Central Luzon isip blangkong papel alang sa imprastruktura ug mga proyektong *real estate*. Gimakmak nila ang kadaut nga dala ngadto sa panginabuhian ug ekolohiya sa programang Build Better More (2023-2028) sa rehimen ni Marcos, nga nagpadayon sa Build, Build, Build (2017-2022) sa rehimeng Duterte. Desisyete sa kinatibuk-ang 149 ka "flagship project" niini ang naa sa Central Luzon. Dose dinhi mga imprastrukturang pangtransportasyon (tugpahanan ug kalsada) ug walo ang nasugdan na ang konstruksyon. Ang New Clark City, usa ka higanteng proyekto nga naglangkub sa halos 10,000 ektarya, wala giapil sa ginganlang mga "flagship project" bisan og naa na kini sa proseso sa implementasyon.

Subay sa datos sa gubyerno sa 2022, nakagahin sa maong mga proyekto ang 99% sa ₱1.54 trilyong pamuhunan nga ginabubo sa rehiyon. Ang 56% niini naggikan sa langyawng utang (gitawag nga "official development assistance" gikan sa Japan) ug 41% nakapailalum sa iskemang public-private partnership o sosyohan sa mga dagkung burgesya-kumprador.

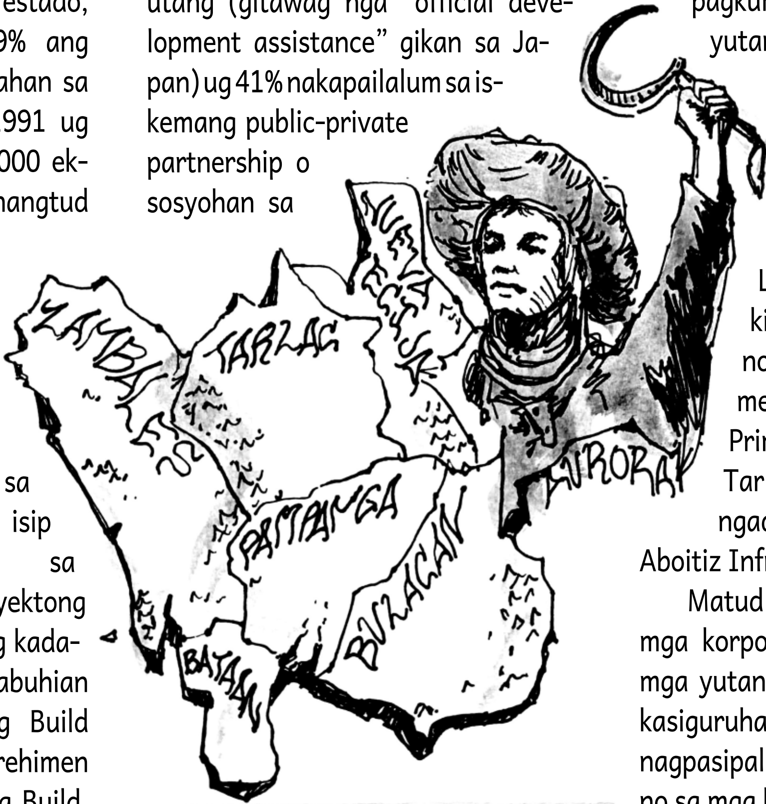
Duha sa "flagship project" sa rehimen mao ang Central Luzon Link Expressway (CLLEX) ug North Luzon East Expressway (NLEE). Sama sa mga naunang expressway, giligsan niini ang mga humayan. Pagpondohan sa langyawng pautang gikan sa imperyalistang institusyong JICA ang parehong proyekto.

Sa pagtuon sa KMP, mokabat sa 704 ektarya sa mga umahan ang mawala tungod sa mga proyekto. Mangahulugan kini sa pagkunhod sa ani sa humay hangtud 4,641 metriko tonelada, katugbang sa 3,017 metriko toneladang bugas, kada tuig. Sumala sa mga mag-uuma, ang maong pagkunhod igo aron pakaunon ang ginaila sa estado nga "food poor" sa mga prubinsya sa Bataan, Pampanga ug Aurora sa tibuok tuig.

Gibutang usab sa maong mga proyekto sa piligro ang nahibilin nga umahan sa tagdugay ug kanunay nga pagbaha tungod kay dili na kayang sunupon sa yuta ang tubig-ulan.

Gawas sa maong mga proyekto, nagkunsabuhay ang rehimeng Marcos ug ang mga pinakadakung burgesya-kumprador alang sa bag-ong serye sa pagkumbert sa kapuslanan sa yutang agrikultural sa rehiyon. Lakip dinhi ang 290 ektaryang mga uma nga butangan sa proyektog residensyal-industriyal nga Crescendo sa Ayala Lanc Inc; mga umahan sa kilid sa *expressway* nga planong tukuran og mga komersyal nga tindahan sa SM Prime; ug ang 200-ektarya sa Tarlac City nga ikumbert ngadto sa "economic zone" sa Aboitiz Infracapital.

Matud sa KMP, ang pagtugot sa mga korporasyon nga hawanon ang mga yutang agrikultural pagsugal sa kasiguruhan sa pagkaon sa nasud ug nagpasipala sa milyun-milyong Pilipino sa mga kalamidad. AB

Tulubagon ug hustisya alang sa mga biktima ni Duterte

Nagtapok sa Liwasang Bonifacio ang mga myembro sa progresibong grupo niadtong Marso 28 aron magdagkot og kandila, dili aron dumdumon ang ika-80 adlawng natawhan ni Rodrigo Duterte, kundili aron manawagan sa pagpanubag ug hustisya alang sa mga biktima sa pinakagrabe niyang krimen batok sa katawhang Pilipino. Ang pangayo nila, hukmang siyang sad-an sa krimen sa katawhan sa pagpatay sa ipahigayong pagtaral sa International Criminal Court (ICC).

Nagsalig sila nga arestuhon na ang uban pang kakunsaba ni Duterte sa maong mga krimen, ilabina si Ronald "Bato" dela Rosa, ug uban pang berdugong mga hepe sa pulis. Gisingil usab nila ang administrasyong Marcos sa nagpadayon pa gihapong mga paglapas sa tawhanong katungod ug gibunga niining kalisud sa katawhan.

Nag-unang mitambong sa protesta ang mga pamilya sa mga biktima sa ekstrahudisyal nga pagpatay, mga mag-uumang gikan sa Central Luzon, mga estudyante, magtutuglo, ug uban pa. Gipasiugdahan ang protesta sa Bagong Alyansang Makabayan (Bayan). Naglunsad usab og protesta sa maong adlaw ang mga grupo sa Tarlac, Quezon, ug sa Iloilo City.

Sa ubang nasud, gilunsad sa Bayan-Europe ang Duterte Panagutin Campaign Network sa The Hague, The Netherlands niadto usang Marso 28. Aduna usay mga protesta sa Australia, Hong Kong, Japan, Belgium, France, Switzerland, United Kingdom, Canada ug United States.

Samtang, gikwestyon sa mga migranteng mamumuo ang panawagan sa kampong Duterte alang sa "Zero Remitance Week" o paghunong sa pagpapadala og kwarta sa mga OFW sa ilang mga pamilya sa Pilipinas isip porma sa pagsuporta kang Duterte. Hinunua, nanawagan sila og suporta alang sa katungod ug kaayuhan sa mga OFW, ug dili alang sa usa ka mamamatay-tao.

Paglarga sa ICC

Padayon nga milarga ang kaso ni Duterte sa ICC ayha ang subli niyang pag-atubang sa Pre-Trial Chamber (PTC) 1 sa Setyembre.

Niadtong Marso 21, gimanduan sa PTC 1 ang Victims Participation and Reparations Section (VPRS) sa ICC nga magsugyot og proseso sa aplikasyon ug pagparehistro sa mga biktima. Pamaagi kini sa ICC aron makasalmot ang mga biktima sa tibuok proseso, gikan sa sugod sa imbestigasyon hangtud sa pagtanyag sa reparasyon human sa hukum.

Kabahin sa mga tahas sa VPRS ang mosunod: 1) paghatag og impormasyon sa mga biktima mahitungod sa ilang mga katungod ug pagtabang kanila nga mosalmot sa proseso sa ICC; 2) pagsuporta ug paggiya sa mga biktima aron makab-ot ang reparasyon o danyos ug pagsiguro nga aduna silay akses sa proseso sa reparasyon nga mamahimong sa porma sa kwarta, restitusyon, kabtangan, rehabilitasyon o simbolikong akto; ug 3) makiglambigit sa Trust Fund for Victims aron hatagan og kumprehensibong suporta ang mga biktima sa tibuok hudisyal nga proseso.

Gisumite usab niadtong Marso 24 sa Office of the Prosecution ang 181 ka pirasong ebidensya sa kampo ni Duterte alang sa ilang panukiduki. Nag-unang abugado ni Duterte si Nicholas Kaufman, usa ka British-Israeli. Ang ingon niining paghatag og mga ebidensya nagsubay sa proseso sa "pagbutyag" nga siguradong ipahibalo ang mga ebidensya sa akusado. Matud sa mga prosekyutor, naglangkub ang dokumentong gipadala nila sa mga materyal ug taho nga nakasulat sa gipagula nga mandamyento de aresto batok kaniya.

Samtang, gikastigo sa duha ka hanas nga abugado sa tawhanong katungod ang pagpanglingla ni Vice President Sara Duterte sa gisulti niyang dili dapat kasuhan sa krimen batok sa katawhan ang iyang amahan tungod kay 43 nga kaso lamang ang gibasihan sa mandamyento de aresto. Matud ni Atty. Kristina Conti, "simplistiko" ang pamahayag ni Duterte nga mahimong makakumbinsi sa pipila apan dili sa korte. Matud ni Conti, ang 43 nga kaso nga inilatag sa prosekusyon sa pagpangayo niini og mandamyento nagarepresenta lamang sa kaylap nga mga atake, aron lamang ipagawas ang mandamyento de aresto. Gani, pwede pang madugangan ang ipasang-at nga kaso kang Duterte sa subli niyang pag-atubang sa korte sa Setyembre.

Samtang, subsub usab ang papagawas ni Sen. Imee Marcos sa duha ka beses niyang paglunsad og mga pagdungog sa Senado niadtong Marso 20 ug Abril 3 mahitungod sa pag-aresto ug pagpriso kang Duterte sa ICC. Gustong ipagawas sa senadora nga sayop, lapas sa soberanya, ug inhustisya ang pagdakop kang Duterte. AB

SA MUBONG PAGKASULTI

₱40

dugang-suhulan sa **Bicol** nga ihatag sa 2 bihan—ang unang ₱20 sa Abril ug ₱20 sa Disyembre pa. Ipataas niini ang suhulan ngadto sa 435 ka adlaw, nga wala pa sa katunga sa makauhi nga inadlawang ₱1,226 niadtong Disyembre 2024.

7 sa 10

ka parsela sa yuta wala gipanag-iyahan sa mga nagaugmad niini; 2.4 milyong parsela lamang sa yuta ang kinatibuk-ang gipanag-iya sa nagaugmad niini niadtong 2022, mas ubos kumpara sa 3.6 milyong parsela niadtong 2012.

7.5 M

ka bubong o 27.2% sa mga pamilyang Pilipino ang nakasinati og "dili boluntaryong gutom" sa tali sa Enero ug Marso, pinakataas gikan sa panahon sa *lockdown* tungod sa pandemya niadtong 2020.

Gikan sa: Social Weather Station

43%

lamang sa mga prangkisa sa dyip ang nakonsolida, sukwahi sa kanhing giduso sa LTFRB nga "mayorya" o 86% na ang konsolidado.

$17.2 B

deklaradong bahandi ni **Manny Villar** karong tuiga, mas daku kumpara sa $6.2 bilyong bahandi niya niadtong 2024. Ginasulting tungod kini sa ispekulasyon sa yuta sa kumpanya niyang Golden MV nga mihakop og ₱1 trilyong kita.

Gikan sa: Forbes' Billionaires 2025

$87 MILYON

ayudang gihatag sa US sa porma sa pondo, pagbansay ug armas sa Philippine National Police gikan 2016 hangtud 2018; ginaila nga kining "kontribusyon" sa US sa "gubat kontra-droga" ug mga krimen batok sa katawhang ni Rodrigo Duterte.

$5.58 BILYON

bili sa **20 ka karaang eroplanong iggugubat nga F-16** ang gidispatsa sa US pinaagi sa pagbaligya niini sa Pilipinas. Ginagamit sa AFP ang mga eroplanong susama niini sa pagpamomba sa kabanikanhan, nga nagagun-ob sa lasang ug mga sibilyang komunidad.

400,000

o 1/5 sa tibuok populasyon sa **Gaza** (2.3 milyon) ang gibanabanang direkta ug dili direktang **napatay sa henosidyo sa Israel** gikan Oktubre 7, 2023. Dugang sa kapin 60,000 nga napatay sa pagpamomba ang mga **namatay sa gutom ug kawad-on sa atensyong medikal.**

Pakigbisog sa mga magtutudlo alang sa katungod ug kaayuhan, miarangkada sa mga unibersidad

NAGHIUSA SA PAKIGBISOG ang mga magtutudlo ug empleyado sa mga pribado ug publikong unibersidad aron ipanghingusog ang ilang mga katungod ug kaayuhan. Pinaagi sa pakignegosasyon alang sa ilang *collective bargaining agreement* (CBA), gipaduso sa mga unyon sa mga magtutudlo ang makatarunganong sweldo, mga benepisyo ug uban pang katungod.

Niadtong Marso 25, miadto sa upisina sa National Conciliation and Mediation Board (NCMB) sa Department of Labor and Employment (DOLE) sa Intramuros sa Maynila ang University of Santo Tomas Faculty Union (USTFU) aron magsumite og *notice of strike*. Nagdesisyon ang unyon nga ipasaka kini human ang kapin usa ka tuig nga dili pagsinabtanay sa administrasyon sa hisgutanan sa CBA alang sa 2021-2026.

Nagdeklara ang unyon og *deadlock* niadtong Marso 14 tungod sa dili pabor kanila nga mga tanyag sa administrasyon. Lakip sa ginaduso sa USTFU ang 100% benepisyo sa panglawas alang sa tanang myembro sa unyon, mas taas nga badyet para sa mga promosyon, ug uban pang benepisyo.

Naglunsad og gabii sa pag-ampo ug pakighiusa ang USTFU sa kampus niadtong Marso 26, usa ka adlaw human nagsumite og *notice of strike*. Misalmot ug nakighiusa sa ilang protesta ang mga myembro sa Ugnayan ng mga Nagkakaisang Manggagawa sa UST Hospital ug mga kabatan-onang Tomasino.

Sa Lyceum of the Philippines University (LPU), nagdesisyon na usab ang Lyceum Faculty Association (LFA) nga magpasaka og notice of strike niadtong Marso 26 tungod sa *deadlock* sa negosasyon para sa CBA. Ginaduso sa LFA sa CBA ang pagpataas sa sweldo, alawans, ug pagpatangtang sa pugos nga pagretiro human ang 20 ka tuig nga serbisyo sa mga magtutudlo.

Gawas sa UST ug LPU, kasamtangan usab nga nagalarga ang negosasyon sa mga unyon sa mga magtutdlo sa Siliman University ug Centro Escolar University.

Samtang, napaatras sa mga empleyado sa Benguet State University (BSU) nga nakapailalum sa sistemang Job Order (JO) ug Contract of Service (COS) ang usa ka dili makatarunganong kasabutan nga ginapugos kanila sa administrasyon. Niadtong Marso 24, gipugos sa BSU ang mga JO/COS nga magpailalum sa kasabutan nga nagsulting makadawat lamang sila og sweldo sa panahon nga adunay igong pondo ang unibersidad.

Sa wala pa ang kontrobersyal nga kontrata, kanunay nang natanggong ang sweldo sa mga kontrakwal. Matud sa mga taho, wala pa nila nadawat ang sweldo alang sa Pebrero samtang adunay pipila nga wala pa nakadawat sa sweldo alang sa Enero.

Sa pagkabutyag sa ilang kahimtang sa publiko, napugos ang BSU nga magpagula og pamahayag ug pagpatin-aw mahitungod dinhi. Nagpalusot ang administrasyon sa unibersidad nga kulang ang kasamtangang pondo apan sigurado kunong mabayaran nila ang mga JO/COS.

Sa maong pagsukol ug pakigbisog sa mga magtutudlo, nagpadayag sa tibuok nga suporta kanila ang Alliance of Concerned Teachers ug mga balangay niini.

Mga Mindoreño, nakigbisog batok sa paggun-ob sa kinaiyahan ug alang sa panginabuhian

MILIHOK ANG MASANG Mindoreño sa duha ka magkabulag nga higayon aron suklan ang pagpanggun-ob sa kinaiyahan ug aron panalipdan ang ilang panginabuhian.

Niadtong Marso 23, nagtapok ang mga residente sa Barangay Talabaan, Mamburao, Occidental Mindoro alang sa usa ka *prayer rally* batok sa magun-ubon ug malinglahong operasyong *dredging* sa PERRC Construction and Development Corporation.

Matud sa Mindoro Forum Network (MFN), gisugdan sa kumpanya ang dredging sa takuban sa "river restoration" sa Ilog ng Pagbahan. Bisan pa man, wala kini nagkalot sa gitakdang lugar sa bukana sa suba. Hinunua, nagkalot kini sa kadagatan nga pipila ka kilometro gikan sa baybay sa barangay. Tungod dinhi, dili na makapanagat ang mga mangingisda. Wala na silay gakasikop tungod kay gakaabog ang mga isda sa kasaba tungod sa halos 18 ka oras nga pagkalot sa barko niini.

Niadtong Pebrero 25, temporaryong gipahunong sa lokal nga gubyerno sa Mamburao ang dredging sa kumpanya human makadawat og mga reklamo gikan sa mga residente sa Barangay Talabaan. Sa ilang protesta, panawagan nila nga permanente nang ipahunong ang operasyon sa kumpanya ug ipreserba ang kadagatan, ilabina ang mga bahura dinhi. Nanawagan usab sila sa gubyerno nga panalipdan ang mga mangingisda ug ilang panginabuhian.

Samtang, hiniusang nag-ugbok og kandila ang mga myembro sa Samahan ng mga Magsasaka sa Guinobatan (SMG) ug MFN atubangan sa city hall sa Calapan City, Oriental Mindoro niadtong gabii sa Marso 28 aron manawagan sa lokal nga gubyerno nga pugngan ang pagkural sa usa ka korporasyon sa Barangay Guinobatan. Usa ka adlaw ayha niini, miabot ang ginsakpan sa MENAKOR Corporation ug pugos nga nagtukod og koral pinaagi sa permit nga gihatag sa barangay. Ginaangkon sa MENAKOR, nga gipanag-iyahan ni Jolly Lim Ting, ang 158 ka ektaryang yuta sa barangay.

Matud sa mga residente, walay gihimong konsultasyon kanila ang barangay. Grabeng maapektuhan sa pagkoral ang mga yuta, panginabuhian ug puluy-anan sa mga residenteng pipila ka henerasyon nang nanimuyo ug nagtrabaho dinhi.

Matud sa SMG, 1998 pa dihang gisugdan sa paghatag sa Department of Agrarian Reform (DAR) sa mga mag-uuma sa Guinobatan ang Certificate of Land Ownership Award o CLOA. Apan hangtud karon, padayon nga nag-atubang sa pagpangilog og yuta ang mga mag-uuma. Gibanabanang 600 ka pamilya ang mapalayas sa maong pagpangilog.

Mag-uuma, gidagit sa militar sa Masbate

Gidagit ug gisakay sa *van* sa mga myembro sa 96th Military Intelligence Company (MICO) sa 9th ID ang usa ka residente ug mag-uuma sa Barangay Cabangcalan, Placer, Masbate niadtong Marso 29, alas-6 sa buntag. Naila ang biktima nga si Junior Tuling, 56 anyos.

Kanhi nang biktima sa pugos nga "pagpasurender" sa militar si Tuling. Niadtong 2021, pugos siyang "gipasurender" sa mga sundalo atol sa gilunsad nga Retooled Community Support Program (RCSP). Sa Masbate, daghan na ang susama ni Tuling nga "misurender" ug ginapig-ot sa mga sundalo human mibalibad nga magpagamit sa militar isip ahente sa paniktik o mag-CAFGU.

Nanawagan og tabang ang pamilya ug paryente ni Tuling aron sutaon ang iyang gikahimutangan. Hangyo nila nga masilutan ang mga berdugong militar ug mahatagan og hustisya ang biktima. Nanawagan sila sa lokal nga upisyal sa barangay nga molihok ug maghimo og mga lakang aron kaplagon ang biktima ug siguruhon ang iyang kaluwasan.

Sa usa ka bulag nga insidente niadtong Marso 27, binugbog ng mga tauhan ng 96th MICO si Totong Cuyos, mag-uuma ug residente sa Barangay Cabrera, Dimasalang. Liban dito, nataho sa ikaduhang distrito sa Masbate ang kaylap nga pagpangawat sa militar sa mga sibilyan nga ginapagawas nga binuhatan sa Bagong Hukbong Bayan.

Pag-aresto. Sa Quezon, giaresto sa 85th IB ug mga pulis ang mga sibilyan nga silang Darwin Palo ug Jay-Ar Molantes sa Lucena Grand Terminal, Lucena City niadtong Marso 27. Moadto unta ang mga biktima sa Bulacan aron didto magtrabaho.

Si Palo, mag-uuma gikan sa lungsod sa Lopez sa Quezon, ang giakusahan sa mga pulis nga usa sa mga "most wanted" nga kriminal sa rehiyon sa Calabarzon. Matud nila, nag-atubang si Palo sa unum ka patung-patong nga kaso lakip ang dinaghang sulayng pagpatay ug paglapas sa Anti-Terrorism Act of 2020. Giakusahan usab siyang kolektor sa BHB-Quezon alang sa ginasulting "permit-to-campaign" karong eleksyong 2025. Samtang, wala gitaho sa mga pulis ang pagkadakop kang Molantes.

Pekeng pagpasureder. Subling gipagawas sa mga pulis sa Cebu nga "misurender" kanila ang usa ka 25-anyos nga lalaking mag-uuma nga residente sa Barangay Bonbon, Aloguinsan, Cebu niadtong Marso 28. Gipagawas sa mga pulis nga siya "suporter sa BHB." Matud sa mga residente sa Barangay Bonbon, kung asa adunay pakigbisog alang sa yuta ang San Roque Farmers Association, kanhi nang ginapagawas nga "misurender" ang maong mag-uuma.

Samtang, giadtuan sa mga sundalo sa 31st Civil Military Operations (CMO) ang balay sa tsirman sa San Roque Farmers Association (SRFA) sa Barangay Bonbon niadtong Marso 11. Giharas ug gihadlok sa pito ka sundalo si Pio Del Rosario aron pugngan siya sa pagkundena ug pagbutayg sa militarisasyon ug pagyatak sa ilang komunidad. AB

Kasabutang GRP-MILF, giyatakan sa rehimeng Marcos

WALA NALIPAY ANG liderato sa Moro Islamic Liberation Front (MILF) sa pagpili ni Ferdinand Marcos Jr kang Abdulraof Macacua isip bag-ong temporaryong punong ministro sa Bangsamoro Transition Authority (BTA). Matud sa pamahayag nga gipagula sa Komite Sentral niini, walay gihimong konsultasyon si Marcos ug sukwahi kini sa rekomendasyong ipabilin ang kasamtangang punong ministro nga si Ahod Ebrahim (Al Haj Murad). Mas suud sa rehimeng Marcos si Macacua, nga usa usab ka lider sa MILF.

Sa mando ni Marcos, gituboy si Murad isip usa na lamang sa 80 ka representate sa rehiyon, butang nga wala niya gidawat. Gibutang si Murad sa BTA niadtong 2019 sa kanhing presidente nga Rodrigo Duterte. Siya ang kasamtangang lider sa MILF ug *commander-in-chief* sa Bangsamoro Islamic Armed Forces, ang armadong pwersa sa MILF.

Lapas sa pinal nga kasabutan pangkalinaw nga isinabatas isip Bangsamoro Organic Law (BOL) ang dayag nga interbensyon sa rehimeng Marcos sa internal nga proseso sa MILF. Giyatakan niini ang mga probisyon kung asa nakasulat ang "prinsipyo sa awtonomiya" sa grupo. Nabalaud kini sa panahon pa sa rehimeng Aquino, apan hangtud karon wala pa kini hingpit nga napatuman tungod kay wala pa nalunsad ang unang eleksyon alang sa pagtukod og awtonomiyang gubyernong Bangsamoro.

Lapas usab sa BOL ang pagpili ni Marcos sa 34 lamang sa 41 nga ginsakpan sa MILF sa BTA. Nakasulat sa BOL nga ang BTA pagapangulohan nag-una sa MILF, sekundaryo sa mga pwersa sa Moro National Liberation Front ug ulahi sa ikatulo ang dili-Moro nga mga nasudnong minorya. Nawala ang mayoryang pusisyon sa MILF dihang gipulihan ni Marcos ang 70 ka ginsakpan niini niadtong Marso 3.

Sa interbensyon sa rehimen sa BTA, gipahuyang ni Marcos ang kredibilidad sa liderato sa MILF. Sa pagtalikod ug pagbalewala niini sa mga rekomendasyon sa MILF, epektibong gihikawan ni Marcos og katungod ang MILF nga pangulohan ang BTA maoy nagdumala karon sa BARMM. Ginaguba usab niini ang pagsalig sa katawhang Moro sa proseso sa kalinaw.

Sa pagbalewala sa Gubyerno sa Pilipinas sa mga probisyon sa BOL, gipakita niini kabakakon ilabina sa rehimeng Marcos, sa mga kasabutan nga gisulod niini atol sa panaghisgot kalinaw.

Pakighiusa sa Marawi sa katawhang Palestino. Kapin-kun-kulang 800 ka residente sa Marawi City ang naglunsad og "solidarity run" sa "Ground Zero" sa syudad niadtong Marso 27 isip pakighiusa sa katawhang Palestino human gibasura sa Israel ang hunong-buto ug subling gibomba ang Gaza. Milanog ang singgit sa mga nagtiniil nga mga partesepante alang sa "Free Palestine" ug "From the river to the sea, Palestine will be free" sa kanhing malipayong komunidad. Hangtud karon, wala pa gihapon nakabalik ang mga residente sa Ground Zero nga walay-hunong nga ginabomba sa rehimeng Duterte niadtong 2017.

Taas-singil sa LRT. Nagtapok ang mga mamumuo, estudyante ug kabus sa Monumento LRT-1 Station usa ka adlaw ayha hingpit nga gipataas ang pamasahe niini niadtong Abril 2. Gibatikos nila ang pagdumili sa rehimeng Marcos nga ipahunong ang pagpataas sa pamiliti ug wad-ag kapuslanan ang kontrata sa estado sa pribadong kumpanyang nagpadagan sa serbisyo. Lakip sa mga mibabag ang mga mananakay gikan sa Camanava nga adunay dakung populasyon sa katawhan ug mamumuo nga nagagamit sa serbisyo sa LRT.

Taas-singil sa tubig. Nagtapok niadtong Abril 1 ang mga myembro sa Bayan Muna atubangan sa upisina sa MWSS Regulatory Office sa Quezon City aron kundenahon ang taas-singil sa tubig karong bulan ug ipanawagan ang #NoToWaterRateHike. Planong ipataas ang singil sa tubig og ₱4-₱5 kada metriko kubiko human gitugutan sa MWSS.

Taas-presyo sa mga produktong petrolyo. Nagprotesta atubangan sa gasolinahan sa Petron ang mga myembro sa Bayan Muna niadtong Marso 30 batok sa ₱1.40/litro nga pagtaas sa presyo sa lana nga gipatuman niadtong Marso 31. Niining adlawa, gipadala sa Bayan Muna ang sulat sa Department of Energy aron singilon ang departamento sa kawalay aksyon niini aron ipatuman ang kamanduan sa Korte Suprema niadtong 2024 para sa "unbundling" sa presyo o pag-obliga sa mga kumpanya sa lana nga ang i-aytimays ang presyo sa mga produktong petrolyo ug ipakita ang detalye sa pagpataas niini.

Singgit sa katawhang Amerikano kang Trump, "Hands off!"

GATUSAN KA LIBONG katawhang Amerikano, mayorya mga mamumuo, ang midagsang sa mga kalsada ug parke niadtong Abril 5 sa dili moubos sa 50 ka estado sa US aron kundenahon ang klase-klaseng kontra-katawhang mga palisiya ni Donald Trump ug sa iyang bilyunaryong tigtambag nga si Elon Musk. Gibanabanang mikabat sa 250,000 ang misalmot sa 1,200 ka protesta ug panagtapok sa tibuok nasud.

Gitawag ang mga aksyon isip protestang "Hands Off!" (o Ayaw mig hilabti!). Panawagan nila nga ihunong nilang Trump ug Musk ang mga atake sa ilang mga trabaho, katungod ug kaayuhan. Usa sa pinakadakung panagtapok makita sa National Mall sa Washington DC, duul sa White House, upisyal nga puy-anan ug upisina sa presidente.

Giorganisa ang mga protesta sa kapin 150 ka grupo, lakip ang mga organisasyon sa katungod sibil, mga unyonsa mamumuo, mga tigpanalipud sa LGBTQ+, mga beterano, ug mga aktibista sa eleksyon. Ang mga partesepante nagpadayag sa pagkadismaya sa mga pagsulay ni Trump nga pagamayon ang gubyernong pederal, pagsisante sa kapin 200,000 ka trabaho sa gubyerno ug dinagkung pagkibhang sa mga katilingbanong benepisyo.

Gipamahayag usab sa mga nagprotesta ang ilang kasilag sa mga palisiya ni Trump sama sa malukpanong deportasyon sa mga imigrante, pagkibhang sa pondo alang sa edukasyon ug panglawas, ug pagtangtang sa mga proteksyon alang sa LGBTQ+. Hugot nilang gikundena ang papel ni Musk, ang pinakadakung oligarko sa kalibutan, sa Department of Government Efficiency, nga nagpatuman sa pagsisante sa dili moubos sa 30,000 ka empleyado sa gubyerno.

Nasalamin sa mga protestang "Hands Off" ang grabe ug lapad nga kasuko sa nagkadaghang Amerikano kang Trump, tulo ka bulan pa lamang sukad nga makalingkod siya sa White House sa ikaduhang higayon. Naglunsad usab og mga protesta ang mga Amerikano nga anaa sa gawas sa US, sama sa France, Germany, United Kingdom ug Portugal.

Presidente sa South Korea, napalagpot

NAPALAGPOT SA PODER si South Korean President Yoon Suk Yeol niadtong Abril 4 human giaprubahan sa Constitutional Court ang impeachment kaniya sa parlamento niadtong Disyembre 14, 2024. Naggikan kini sa pagdeklara ni Yoon og balaod militar niadtong Disyembre 3, 2024, nga ginaila isa usa ka sulayng kudeta.

Tungod kay napalagpot na sa pagkapresidente, mamahimo nang mag-atubang sa dugang nga mga kasong kriminal si Yoon. Samtang, gikinahanglang makalunsad og espesyal nga eleksyon sa South Korea sulod sa 60 ka adlaw.

Ang desisyon sa korte gikasadya sa minilyong katawhang misalmot sa mga protesta sa kalsada. Ingonman, nanawagan ang Korean Confederation of Trade Unions (KCTU) ug Nodutdol, grupo sa mga Korean nga nakabase sa US, sa makanunayong protesta sa katawhang Korean alang hingpit nga demokrasya sa nasud ug pagpalagpot sa okupasyon sa US ug pagtapos sa kapitalistang pagpangdaugdaug sa ilang nasud.